

Zespoły samokształceniowe – potrzeba czy konieczność?

Oczywistym jest, że nauczyciel od chwili skończenia studiów nie może zaprzestać doskonalenia zawodowego.

Swoje kwalifikacje zawodowe może uaktualniać bądź uzupełniać poprzez uczestnictwo w zorganizowanych formach doskonalenia na terenie szkoły oraz w ośrodkach pozaszkolnych.

Bardzo wartościową formą doskonalenia zawodowego są zespoły samokształceniowe funkcjonujące w szkołach. Skupiają one nauczycieli danego przedmiotu np. zespół nauczycieli kształcenia zintegrowanego, nauczycieli przedmiotów humanistycznych, nauczycieli przedmiotów matematyczno-przyrodniczych, nauczycieli wychowania fizycznego, zespół ds. integracji.

Celem zespołów jest doskonalenie pracy nauczycieli w konkretnych warunkach szkolnych; wymiana doświadczeń, uaktywnienie nauczycieli w śledzeniu bieżącej literatury fachowej oraz wywołanie szczególnie u młodych stażem nauczycieli refleksji nad własnymi działaniami dydaktyczno-wychowawczymi.

Cel ten jest realizowany poprzez wypracowanie określonego dorobku teoretycznego oraz praktycznego w pracy z dziećmi z uwzględnieniem specyfiki pracy szkoły, kwalifikacji kadry i posiadanej bazy dydaktycznej.

Plan pracy zespołów na dany rok szkolny wynika z potrzeb danej placówki oraz potrzeb nauczycieli i ich zainteresowań.

Praca w zespołach samokształceniowych może przybierać różne formy:

1. Prowadzenie zajęć otwartych.

Dobrze jest, jeśli w każdym roku szkolnym nauczyciele uczestniczą w zajęciach otwartych. Mają wówczas możliwość porównania swojego stylu pracy ze stylem innych nauczycieli. Mogą przyjrzeć się innym rozwiązaniom zagadnień programowych oraz sposobom pracy wychowawczej w konkretnej klasie.

Zajęcia otwarte są również wyzwaniem dla prowadzącego je nauczyciela. Zmuszają czasami do uaktualnienia i zweryfikowania wiedzy i umiejętności metodycznych.

Prowadzenie lub obserwacja takich zajęć stanowi istotny składnik refleksji każdego nauczyciela nad efektywnością własnych działań zawodowych.

2. Warsztaty.

Wielu nauczycieli uczestniczy w różnych formach doskonalenia zawodowego w placówkach pozaszkolnych. Na zespołach samokształceniowych mają oni możliwość podzielenia się z innymi nabytą wiedzą i umiejętnościami.

Mogą to zrobić w ramach własnego zespołu lub dla zainteresowanych nauczycieli innych przedmiotów.

Jest to bardzo wartościowa forma pracy. Wymaga od prowadzącego warsztaty dokonania selekcji materiałów otrzymanych na kursie i przekazania ich w sposób

najbardziej efektywny. Mogą to być przykłady ćwiczeń, zabaw, przykładowe rozwiązania metodyczne konkretnych treści programowych. Mogą to być również gotowe materiały przekazane uczestnikom, które stanowią teoretyczne podstawy metodyki nauczania.

Warsztaty mogą być również przeprowadzone na grupie dzieci z udziałem nauczycieli. Wówczas razem uczą się tańca, nowych zabaw lub wykonują ciekawe prace manualne.

Poprzez udział w warsztatach w swojej szkole nauczyciele mają możliwość udoskonalić swój warsztat pracy.

3. Kursy i warsztaty

W ramach zespołów samokształceniowych w niektórych szkołach nauczyciele uczestniczą w kursach i warsztatach prowadzonych przez doradców metodycznych. W trakcie zajęć mają możliwość wypracować wiele wartościowych materiałów do wykorzystania w swojej pracy. Propozycje doradców mogą przyjąć lub zmodyfikować na potrzeby swojej klasy i szkoły.

4. Spotkania z nauczycielami innych przedmiotów.

Mogą one przybierać różną formę:

- poprzez wzajemne uczestnictwo w zajęciach otwartych – nauczyciele klas starszych mają okazję zapoznać się z założeniami kształcenia zintegrowanego oraz metodami pracy w klasach I-III, natomiast nauczyciele klas młodszych będąc na lekcji przyrody, historii czy matematyki mogą doskonalić swoje umiejętności merytoryczne;
- poprzez wspólną analizę wyników testów kompetencji uczniów po klasie III i w klasie IV.

5. Spotkania z przedstawicielami wydawnictw.

Nauczyciele mogą dokonać wspólnej analizy proponowanych programów oraz podręczników i zespołowo dokonać wyboru.

Obecność kompetentnego przedstawiciela wydawnictwa pozwala uzyskać odpowiedzi na nurtujące nauczycieli pytania dotyczące pakietów edukacyjnych.

6. Prezentacja literatury fachowej.

Pogłębianiu wiedzy zarówno merytorycznej jak i metodycznej służy studiowanie literatury fachowej. Chodzi tu nie tylko o nowości wydawnicze ale także o literaturę już znaną pomagającą skutecznie rozwiązywać problemy dydaktyczne i wychowawcze.

Systematyczne studiowanie literatury i prezentowanie jej innym zmusza do refleksji, której efektem będzie doskonalenie warsztatów pracy wielu nauczycieli.

Podczas spotkań zespołów samokształceniowych nauczyciele chętnie dzielą się wiedzą praktyczną, dyskutują o własnych warsztatach pracy, o swoich sukcesach, porażkach. Takie dyskusje wnoszą do pracy wiele nowego. Są bodźcem dla innych do stosowania nowoczesnych, sprawdzonych i skutecznych metod wychowania, nauczania i uczenia się. Inspirują do lepszej i efektywniejszej pracy, zachęcają do czytania literatury fachowej i wykorzystywania tej wiedzy w praktyce.

Z wieloletniej obserwacji wynika, iż różnorodność form pracy zespołów samokształceniowych I etapu edukacji oraz ich wartość wskazują na potrzebę ich organizowania.

Jako doradcy metodyczni mamy stały kontakt z liderami tychże zespołów, co pozwala na bieżące diagnozowanie potrzeb nauczycieli w zakresie doskonalenia zawodowego. Często jesteśmy też uczestnikami spotkań z nauczycielami w ich macierzystych szkołach.

Z całą odpowiedzialnością możemy stwierdzić, że w szkołach podstawowych miasta Białegostoku zespoły samokształceniowe funkcjonują na wysokim poziomie merytorycznym, metodycznym i organizacyjnym

Małgorzata Lech
Celina Borowska
Doradcy metodyczni
kształcenia zintegrowanego
MODM Białystok